

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Університет ВІТ-АП (Індія)
Державна установа «Інститут економіки
природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
10 листопада 2022 року

Полтава 2022

Світові гроші - обслуговують рух вартості в міжнародному економічному обороті і забезпечують реалізацію взаємовідносин між країнами.

Засіб обігу — гроші є посередником в обміні товарів і забезпечують їх обіг.

Вирішення питання про походження грошей зводиться фактично до вивчення різними теоретичними школами процесу розвитку обміну та торгівлі.

Найпростішою формою обміну з економічної точки зору є бартер. Бартер – безпосередній обмін одного товару на інший, чи однієї послуги на іншу. На цьому процес грошового розвитку не закінчився. Потрібен був такий товар-еквівалент, який б забезпечував функціонування національних і міжнародних обмінів. Роль такого еквівалента, який став грошима, закріпилась за золотом і сріблом. Така система, в якій роль загального еквівалента відіграє золото і срібло називається біметалічною.

На початку XIX ст. у Великобританії, Голландії і Німеччині існувала монометалічна (золотогрошова система), в якій роль загального еквівалента відіграло золото. Така грошова система проіснувала відносно недовго. Вже починаючи з часу Першої світової війни золото почало витіснятись спочатку з внутрішнього, а пізніше з міжнародного обігу. Почався процес так званої демонетизації, що власне і означає припинення виконання золотом ролі грошей.

Епоху товарних грошей змінила епоха паперових грошей. Вони виявились дуже зручним загальним еквівалентом, який мав значні переваги порівняно з попередніми. Сучасні паперові гроші не є повноцінними, як золото, вони мають зміст тільки тоді, коли виконують певні функції.

Література

1. Колач С. М. Гроші як економічний та психологічний феномен суспільства. Інноваційна економіка. 2013. № 10. С. 124-127

УДК 339.245

Титаренко Л.М., к.е.н., доцент,

Бугай А.С.

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЛОКАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Війна з державою-агресором завдала економіці України значного удару. Наразі зруйнована інфраструктура та підприємства різних галузей, обмежений доступу бізнесу до ресурсів та ринків збуту, інфляція, девальвація, міграція населення. За останніми оцінками Світового банку втрати від війни становлять близько \$350 млрд. [1]. ВВП країни зменшиться більш ніж на третину. Це складна ситуація, але навіть в умовах війни бізнес повинен працювати там, де

це можливо, платити податки і надавати країні ресурс для продовження оборони та перемоги.

Експерти відмічають, що сучасна економічна наука фактично не має напрацювань щодо принципів організації «військової економіки» в таких складних умовах, в яких наразі опинилася Україна, тому оперативний пошук способів покращення ситуації в національній економіці є об'єктивною потребою сьогодення [2]. Наразі забезпечення ефективної організації роботи підприємств, котрі переводять свої виробничі потужності на захід нашої держави, вимагає особливої уваги та підтримки з боку обласних військових адміністрацій.

Важливе значення має розроблена урядом програма релокації підприємств, яка реалізується із середини березня 2022 року. Держава визначила інструменти підтримки підприємств з територій, що наближені або перебувають у зоні бойових дій для переміщення у більш безпечні регіони України. Рішення вивозити свої потужності у більш безпечні регіони для продовження виробництва приймають і міжнародні компанії, особливо після масштабного руйнування виробництва з унікальним обладнанням.

Компанії подають заявку на участь у державній програмі релокації бізнесу і швидко отримала пропозицій з кількох областей України. Водночас підприємства у межах програми можуть отримати допомогу від держави на перевезення обладнання, пошук приміщень, вирішення питань оренди, підключення до мереж та розселення працівників і членів їх родин.

Водночас воєнний стан примушує вносити корективи і в систему оподаткування. Державна податкова служба України в інформаційному повідомленні надає роз'яснення щодо контролю за міжнародним оподаткуванням в умовах воєнного стану, зокрема оподаткування доходів нерезидента, контроль за контрольованими іноземними компаніями та нерезидентами [3]. Для покращення економічного стану і продовження функціонування підприємств, які безпосередньо здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, в умовах воєнного стану уряд ухвалив спрощення процедур митного оформлення

Наразі національні та міжнародні компанії продовжують адаптуватися до воєнних умов, дещо зменшують негативні оцінки перспектив своєї роботи. Промислові підприємства оптимізують свої можливості з огляду на поступове налагодження каналів постачання, пристосування до нових умов, та з урахуванням релокації своїх підрозділів до більш безпечних регіонів. В кінці літа 2022 року підприємства почали прогнозувати збільшення обсягів виготовленої продукції.

Бізнесу, що переміщається до безпечних областей надається допомога з логістики щодо підбору місць для розміщення їх виробничих потужностей, перевезення та розселення фахівців та їхніх родин, а також пошуку нових співробітників. Логістичні можливості є головною умовою для такого переїзду. Важливо, що після прибуття на нове місце уповноважені працівники обласних

адміністрацій, Державної служби зайнятості та Державної служби з питань праці мають завдання допомогти релокованому бізнесу в облаштуванні.

Компанія подала заявку на участь у державній програмі релокації бізнесу і швидко отримала масу пропозицій з кількох областей України.

Дослідження процесу релокації експертами засвідчує, що бізнес, який переміщується у західні регіони, крім поліпшення безпеки для свого виробництва та співробітників, бачить переваги логістики біля кордонів з ЄС та планує подальші торговельні зв'язки з Євросоюзом. Вирішенням таких дилем бізнес бачить у пришвидшеному розвитку індустріальних парків, спрощенні механізмів приватизації промислових об'єктів та будівництві соціального житла для співробітників підприємств, вимушених залишити свої міста.

У цілому зазначимо, що підтримка урядом релокації бізнесу в умовах воєнного стану є раціональною, що дає можливість для його успішного відновлення та функціонування, а також нарощувати спроможність держави для перемоги над ворогом.

Література

1. Релокація бізнесу в Україні та в ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://biz.ligazakon.net/analytics/213880_relokatsya-bznesu-v-ukran-ta-v-s

2. Шматковська Т. Релокейт підприємств у системі допомоги бізнесу в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vnu.edu.ua/uk/news/relokeyt-pidpryyemstv-u-systemi-dopomohy-biznesu-v-umovakh-voyennoho-stanu>

3. ДПС України щодо контролю за контрольованими іноземними компаніями (КІК) в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://its.1c.ua/db/acttaxuku/content/4216/hdoc>

УДК: 338.46

Чечиль Д.Ю., Чечиль М.І.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СФЕРА ПОСЛУГ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Сфера послуг – одна з основних галузей суспільного виробництва, покликана чуйно реагувати на потреби і запити населення. Це пов'язано, перш за все, з серйозними змінами галузевої структури економіки і проявляється в наступних основних ознаках:

спостерігається випереджаюче зростання темпів виробництва послуг в порівнянні з матеріальним виробництвом;

зростає абсолютна кількість і питома вага працівників, зайнятих у сфері послуг;